

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๑๕/๒๕๖๔

เรื่องพิจารณาที่ ต. ๑๐/๒๕๖๔

วันที่ ๕ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง { นางนันทิยา วงศ์วานิชย์ ผู้ร้อง
คณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑
คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ ๒ ผู้ถูกร้อง

เรื่อง นางนันทิยา วงศ์วานิชย์ (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า นางนันทิยา วงศ์วานิชย์ (ผู้ร้อง) กล่าวอ้างว่าตนเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านตำบลผาบ่อง อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตั้งแต่วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ และสมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนเมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน (ผู้ถูกร้องที่ ๒) ต่อมาวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน ออกประกาศ เรื่อง บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่ได้รับสมัครเลือกตั้งและไม่ได้รับสมัครเลือกตั้ง ซึ่งในหมายเหตุต่อท้ายรายชื่อของผู้ร้องระบุว่า “ไม่รับสมัคร” เนื่องจากผู้ร้องไม่มีคุณสมบัติโดยเหตุมิได้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครรับเลือกตั้งในวันสมัครรับเลือกตั้ง

- ๒ -

เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๔๙ (๓) ผู้ร้องกล่าวอ้างว่าตนมีคุณสมบัติครบถ้วนตามกฎหมาย เนื่องจากได้ย้ายสำเนาทะเบียนบ้านโดยทำการแจ้งย้ายปลายทาง ณ ที่ทำการอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน ตั้งแต่วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ต้องเริ่มนับการมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านตั้งแต่วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ เป็นต้นไป และนับต่อเนื่องจนถึงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ เป็นเวลา ๓๖๕ วัน หรือครบ ๑ ปี ประกอบกับหนังสือรับรองของสำนักทะเบียนอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน ตรวจสอบเอกสารหลักฐานแล้วนำเชื่อว่าผู้ร้องอาศัยอยู่ในบ้านหลังนี้เป็นระยะเวลา ๓๖๕ วัน ทั้งนี้ พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๔๙ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ควรตีความให้สิทธิแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งมากกว่าจำกัดสิทธิ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ผู้ร้องยื่นคำร้องคัดค้านคำสั่งไม่รับสมัครผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ถูกร้องที่ ๑) ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕๕ โดยขอให้รับสมัครและประกาศรายชื่อผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้ถูกร้องที่ ๑ วินิจฉัยแล้วมีคำสั่งให้ยกคำร้อง ผู้ร้องยื่นคำร้องอุทธรณ์คำวินิจฉัยของผู้ถูกร้องที่ ๑ ต่อศาลอุทธรณ์ภาค ๕ โดยศาลอุทธรณ์ภาค ๕ วินิจฉัยว่าไม่มีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจศาลอุทธรณ์ภาค ๕ พิจารณาวินิจฉัยคดีของผู้ร้องได้ มีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ ผู้ร้องยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำร้องอุทธรณ์ของศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ต่อศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้ง โดยศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งวินิจฉัยว่าเป็นกรณีที่ผู้ร้องใช้สิทธิดำเนินการตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕๕ ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวไม่ได้บัญญัติให้สิทธิผู้ร้องอุทธรณ์คำวินิจฉัยคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคที่มีเขตอำนาจได้ พิพากษายกอุทธรณ์

ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการพิจารณาให้ยุติเรื่อง เนื่องจากกรณีที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ และผู้ถูกร้องที่ ๑ มีคำสั่งไม่รับสมัครผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นการดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย มิได้มีลักษณะเป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของผู้ร้อง หรือขัดต่อหลักนิติธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓

- ๓ -

มาตรา ๕ และมาตรา ๒๕ กรณีตามคำร้องไม่มีประเด็นที่ผู้ตรวจการแผ่นดินจะพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยได้

ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ดังนี้

๑. การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และหลักนิติธรรม และละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ประกอบมาตรา ๕

๒. ให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของผู้ร้องต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรงและได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีตามมาตรา ๗ (๑๑) ได้ โดยจะต้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเสียก่อน ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพดังกล่าว เว้นแต่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ก็ให้ยื่นคำร้องได้ตราบที่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ และให้นำความในมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม โดยต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นของผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือวันที่พ้นกำหนดเวลาที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๔๘ วรรคสอง” วรรคสอง บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๔๒ การยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง ต้องระบุการกระทำที่อ้างว่าเป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของตนโดยตรงให้ชัดเจนว่าเป็นการกระทำใดและละเมิดต่อสิทธิหรือเสรีภาพของตนอย่างไร” และวรรคสาม บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลเห็นว่าคำร้องตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย

- ๔ -

ศาลจะไม่รับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้ และถ้าศาลเห็นว่าเป็นกรณีต้องห้ามตามมาตรา ๔๗ ให้ศาลสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องเป็นกรณีที่ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าการที่ผู้ถูกร้องทั้งสองไม่ประกาศรายชื่อผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน เนื่องจากผู้ร้องขาดคุณสมบัติตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๔๙ (๓) เป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ซึ่งการยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ นั้น ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ แม้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการพิจารณาให้ยุติเรื่อง อันทำให้ผู้ร้องมีสิทธิยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ก็ตาม แต่ข้อเท็จจริงตามคำร้องปรากฏว่าเมื่อผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีประกาศไม่รับสมัครผู้ร้องเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้ร้องยื่นคำร้องคัดค้านคำสั่งของผู้ถูกร้องที่ ๒ ต่อผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕๕ ซึ่งความในวรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้สมัครผู้ใดไม่มีชื่อในประกาศตามมาตรา ๕๒ ให้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในสามวันนับแต่วันที่ประกาศรายชื่อผู้สมัคร ในการนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำวินิจฉัยโดยเร็ว และให้ผู้ว่าการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามคำวินิจฉัยนั้น” ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๑ มีคำวินิจฉัยให้ยกคำร้อง และผู้ร้องใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกาคำวินิจฉัยของผู้ถูกร้องที่ ๑ ต่อศาลอุทธรณ์ภาค ๕ และศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้ง ต่อมาศาลอุทธรณ์ภาค ๕ และศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งตามลำดับพิพากษาให้ยกอุทธรณ์ เนื่องจากบทบัญญัติมาตรา ๕๕ ไม่ได้บัญญัติให้สิทธิผู้ร้องอุทธรณ์คำวินิจฉัยของผู้ถูกร้องที่ ๑ ต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้างเป็นการใช้อำนาจตามที่กฎหมายบัญญัติไม่มีการกระทำใดของผู้ถูกร้องทั้งสองที่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

- ๕ -

กรณีไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง ดังนั้น ผู้ร้องไม่อาจยื่นคำร้อง
ดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย เมื่อมีคำสั่งไม่รับคำร้อง
ไว้พิจารณาวินิจฉัยแล้ว คำขออื่นย่อมเป็นอันตกไป

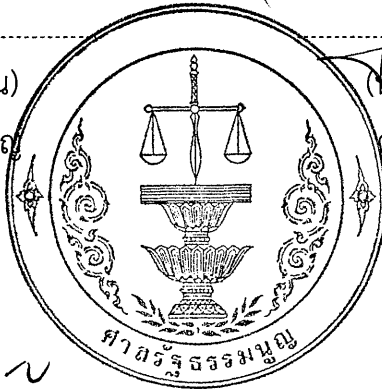
(คำสั่งที่ ๑๕/๒๕๖๔)

(นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายปัญญา อุดชาชน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวิรุฬห์ แสงเทียน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจิรนิติ หะวานนท์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนภดล เทพพิทักษ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชูญ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ